

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ДЕБЮТ

Збірник тез

**доповідей студентів
навчально-наукового інституту
управління**

Київ 2026

СЕКЦІЯ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

Тарасенко Денис,
д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет
Мацука Вікторія
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет
Рочняк Катерина,
2 курс, другий (магістерський) рівень вищої освіти,
освітня програма «Менеджмент міжнародних інфраструктурних проєктів»
Маріупольський державний університет

ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Розвиток міжнародних інфраструктурних проєктів є одним із ключових чинників соціально-економічного зростання прикордонних регіонів України. В умовах європейської інтеграції особливого значення набуває здатність регіонів ефективно залучати міжнародні фінансові ресурси, впроваджувати сучасні управлінські практики та забезпечувати прозорість реалізації проєктів. Закарпатська область, як один із найбільш інтегрованих у транскордонну співпрацю регіонів, виступає показовим прикладом застосування таких інструментів.

Метою дослідження є узагальнення та систематизація основних інструментів і механізмів реалізації міжнародних інфраструктурних проєктів розвитку, а також визначення їх впливу на сталий розвиток прикордонних територій України.

Одним із головних джерел фінансування міжнародних інфраструктурних проєктів розвитку є грантові програми Європейського Союзу та міжнародних фінансових організацій. Вони забезпечують залучення безповоротних коштів для модернізації транспортної, енергетичної, цифрової, соціальної та екологічної інфраструктури.

Для Закарпатської області особливе значення мають програми INTERREG Europe, Hungary–Slovakia–Romania–Ukraine ENI CBC, Danube Transnational Programme, а також фінансові інструменти Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції та розвитку і Програми розвитку ООН. Їхня реалізація спрямована на посилення регіональної співпраці, підвищення економічної конкурентоспроможності та інтеграцію прикордонних регіонів України до європейського простору [3].

Фінансування таких проєктів здійснюється на конкурсній основі та передбачає обов'язкове співфінансування з боку державних або місцевих органів влади, що, як правило, становить 10–20 % загальної вартості проєкту. Це сприяє підвищенню відповідальності всіх учасників та раціональному використанню ресурсів.

Особливе місце серед фінансових інструментів займають грантові програми, орієнтовані на розвиток «зеленої» та цифрової інфраструктури. Проєкти з енергоефективності, управління відходами, розвитку «розумних» транспортних систем і цифрових платформ муніципального управління активно підтримуються фондами Green Climate Fund, Horizon Europe та UNDP [1].

Завдяки цим програмам у Закарпатській області реалізуються проєкти з термомодернізації громадських будівель, модернізації систем водопостачання, створення туристичних кластерів та реконструкції пунктів пропуску на кордоні з країнами ЄС. Таким чином, гранти виконують не лише фінансову, а й інституційну функцію, сприяючи впровадженню європейських стандартів управління проєктами [2].

Важливим інструментом реалізації міжнародних інфраструктурних проєктів є публічно-приватне партнерство (PPP). Відповідно до законодавства України, ця форма співпраці передбачає об'єднання ресурсів держави та приватного сектору для фінансування, будівництва й експлуатації інфраструктурних об'єктів [6;7].

Перевагами PPP є залучення додаткових інвестицій, підвищення ефективності управління, оптимізація бюджетних витрат і забезпечення довгострокового економічного ефекту. Для Закарпатської області цей механізм є особливо актуальним у сферах транспортно-логістичної інфраструктури, енергетики, туризму та житлово-комунального господарства [5].

Публічно-приватне партнерство може реалізовуватися у формі концесій, спільної діяльності, договорів управління або створення спільних підприємств. Водночас подальший розвиток цього інструменту потребує вдосконалення законодавчих гарантій, процедур відбору партнерів та механізмів контролю виконання зобов'язань.

Невід'ємною складовою управління міжнародними інфраструктурними проєктами є система моніторингу та оцінки ефективності. Вона базується на поєднанні кількісних і якісних показників, серед яких рівень освоєння коштів, дотримання графіків реалізації, економічна віддача, соціальний та екологічний ефект [4].

Важливу роль відіграє управління ризиками, що включає фінансові, адміністративні, технічні, соціальні та екологічні ризики. Для їх мінімізації застосовуються диверсифікація джерел фінансування, страхування, розподіл ризиків між партнерами та незалежний аудит.

Ефективна реалізація міжнародних інфраструктурних проєктів у прикордонних регіонах України ґрунтується на комплексному використанні фінансових, організаційних, інституційних і контрольних механізмів. Поєднання грантових програм ЄС, публічно-приватного партнерства та сучасних систем моніторингу створює умови для сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності Закарпатської області. У контексті європейської інтеграції такі інструменти стають важливим чинником модернізації інфраструктури та соціально-економічного зростання прикордонних територій України.

Література

1. На Закарпатті реалізують низку важливих проєктів у рамках транскордонного співробітництва. 2025. Буковинський університет. URL: <https://buvrtysa.gov.ua/newsite/?p=18701> (дата звернення: 27.11.2025).
2. На Закарпатті розроблять першу кластерну систему управління відходами. 2025. Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/1060704.html> (дата звернення: 27.11.2025).
3. Рішення Закарпатської обласної ради № 1095. Про продовження дії Програми фінансового забезпечення проєктів міжнародної технічної допомоги Закарпатської області на 2021-2023 роки у 2024 році. URL: https://zakarpatt-rada.gov.ua/docs/rishennya/8/15_sesion/rish_1095.pdf (дата звернення: 27.11.2025).
4. Стратегічне управління: Навчальний посібник/ укл. А.В. Балабаниць, М.О. Горбашевська, Л.А. Кислова, В.М. Мацука, Ф.Л. Перепадя. Маріуполь: МДУ, 2022. 343 с. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9069> (дата звернення: 27.11.2025).
5. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2027 року. URL: https://zakarpatt-rada.gov.ua/docs/rishennya/8/17_sesion/rish1216.pdf (дата звернення: 27.11.2025).
6. Транскордонне співробітництво Закарпаття: проблеми та перспективи розвитку [Матеріали / дослідження] / А. М. Домище-Медяник. Ужгород: УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/50da9484-4049-4bbb-a412-6de8e1c83373/download> (дата звернення: 27.11.2025).
7. Управління проєктами: навч. посібник (для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей) / В.Я. Омельченко, Д.Л. Тарасенко, В.М. Мацука, М.О. Горбашевська, О.Г. Ткаченко, В.С. Коверза. Київ: МДУ. 2025. 301 с. URL: <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9286> (дата звернення: 27.11.2025).